

Lietekuljetus ja lietteiden vastaanotto

Tekninen lautakunta 10.10.2024 § 98

Esittelijä: Kaupunkikehitysjohtaja Rantanen Marja
Valmistelija: Kaupunkikehitysjohtaja Rantanen Marja

Länsi- Uusimaan jätelautakunnan toimialueella on tehty 13.4.2021 päätös siirtä jätevesilietteiden keräilyn osalta kunnan järjestämään jätteenkuljetusmalliin. Päätöksen mukaan siirtyminen alueella tapahtuu vaiheittain. Päätös on tehty koskien jätevesilietteitä.

Vesilaitospäällikkö on saanut 30.08.2024 päivätyn asiaan liittyvän sähköpostin, jonka mukaan jäteyhtiö tulee kilpailuttamaan lietteiden kuljetuksen ja aloittaa lietteiden laskutuksen. Asiasta on toimitettu sopimus pohja sähköpostin liitteenä. Rosk'n Roll Oy:n toimitusjohtaja Vesa Heikkonen on 26.9.2024 tehdyn vierailukäynnin yhteydessä kertonut, että tulevaisuudessa lietteet tullaan laskuttamaan läpilaskutuksena niin, että niistä ei peritä isompaa maksua kuin se, mikä kilpailuttamisen voittanut kuljetusyrittäjä perii kuljetuksesta ja vastaanotosta.

Kirjeen liitteenä on karttaesitys siitä, miltä alueilta lietteitä Karkkilan puhdistamolle voitaisiin toimittaa. Sähköpostissa tai liitteessä ei ole esitetty laskelmaa Karkkilassa syntyvän lietteen laskennallisesta määrästä, keräilyyn liittyvää ympäristövaikutuksien arvioinnista tai siitä, millä tavoin kuljetus vaikutta paikalliseen toiminataa. Valmiussuunnitelmien päivitystyön yhteydessä on todettu, että varautumista ja huoltovarmuutta silmällä pitäen paikallinen lietekuljetus kapasiteetti tulee varmistaa niin, että alueelta löytyy jatkossakin paikallista tyhjennyskapasiteettia (sako-autoja kuljettajineen, VAP).

Kunnan ja palvelutehtävää hoitavan Jäteyhtiön välisistä tehtävistä on sovittu Rosk'n Roll Oy:n ja Karkkilan kaupungin välisessä osakassopimuksessa. Osakassopimuksen mukaan Rosk'n Rollin tehtävänä on ensisijaisesti huolehtia kunnan vastuulle jätelain (muutoksineen) mukaan kuuluvista jätehuollon palvelutehtävistä. Jätelain viimeisimmän muutoksen (15.7.2021 /714) myötä lakiin on sisällytetty EU:ssa kesällä 2018 hyväksytty jätessäädöspaketti. Muutoksen myötä jätelain 6§ mukaista jätteiden määritelmää muutettiin niin yhdyskuntajätteiden määritelmästä poistettiin saostus- ja umpisäiliölietteet omaksi määritelmäkseen. Osakassopimuksessa ei ole erikseen mainintaa lietteistä. Karkkilan kaupunki ei myöskään ole sopinut saostus- ja umpisäiliölietteiden laskutukseen liittyvien tehtävien siirrosta. Lietteiden laskutuksen hoitaa tällä hetkellä kaupunki. Mikäli Rosk'n Roll aloittaa päätöksen mukaisen keräilyn tulisi asia olla linjattuna myös osakassopimuksessa.

Kunnan osoittama lietekuormien tyhjennyspaikka on kunnan jätevedenpuhdistamo. Karkkilan jätevedenpuhdistamo toimii vastaanoton suhteen ympäristöluparajan ylätasolla. Puhdistamon AVL- on jo nyt lähellä lupaehtojen raja-arvoja, joten puhdistamolla ei voida juurikaan ottaa lisää

lietettä vastaan (valtioneuvoston asetus 888/2006 (taulukko 2)

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2006/20060888>).

Puhdistamolle saa ympäristöluvan mukaisesti tuoda lietteitä Karkkilasta sekä Pusulan Ikkalasta. Koska lietteiden vastaanotto on määritelty ympäristöluvassa ei kuntarajan yli syntyviä lietteitä voi ilman erillissopimusta sijoittaa Karkkilan puhdistamolle.

Puhdistamon vahvistaman vastaanottomaksun tulee vastata käsittelyn ja jatkokuljetuksen lisäksi mahdollisiin investointeihin ja lietteen vastaanottoon liittyviin palveluihin kohdentuvia maksuja. Lietteiden keräyksen tulee perustua sovittuihin jätehuolto ja ympäristömääräyksien mukaisiin tyhjennyksiin, eikä maksuilla saa kerätä tuottoa, joka ei kohdennu palveluun.

Ehdotus: Kaupunkikehitysjohtaja Rantanen Marja

Asia päätetään kokouksessa tehtävän päätösesityksen mukaisesti

Käsittely: Asiasta käytiin keskustelua ja lautakunta totesi keskustelun jälkeen jättää asian pöydälle ja siirtää seuraavaan kokoukseen lisäselvityksiä varten.

Merkittiin, että Satu Ahjoniemi poistui asian käsittelyn aikanaan klo 17.58.

Päätös: Asia jätetään pöydälle ja siirretään seuraavaan kokoukseen lisäselvityksiä varten.

Tekninen lautakunta 21.11.2024 § 123

Esittelijä: Kaupunkikehitysjohtaja Rantanen Marja
Valmistelija: Kaupunkikehitysjohtaja Rantanen Marja

Uudenmaan jätelautakunta 17.4.2024 § 26 on käsitellyt Vihdin kunnan lietteiden kuljetukseen liittyvää järjestelyä. Asia on tuolloin tuotu jätehuoltoviranomaisen käsiteltäväksi Vihdissä kunnanhallitus on käsitellyt asiaa ja esittänyt jätelautakunnalle tahtotilansa lietteenkuljetuksen järjestämisestä itsenäisesti.

Kaupunkikehityksessä tunnistettu lietteiden käsittelyn kunnallistamiseen liittyvät haasteet mm. varautumisen suhteen. Jätehuollon lisähaasteeksi on tunnistettu myös hallitusohjelmaan kirjattu 10 % In-house määritelmä, jonka mukaan: "Hallitus parantaa julkisen sektorin tehokkuutta sekä vahvistaa alueellista elinvoimaa ja yrittämisen edellytyksiä rajaamalla julkisen sektorin mahdollisuuksia tuottaa in-house-yksiköissä sellaisia tukipalveluita, joissa on olemassa toimiva markkina...." Hallitusohjelman kirjauksen mukaan myös "Sidosityksikön omistukselle asetetaan yleisen edun huomioon ottava vähimmäisomistusprosentti (10 %)".

Jätehuollon osalta tämä voisi tarkoittaa sitä, että kuntaomisteisessa yhtiössä omistajia voisi maksimissaan olla 10 jonka perusteella yhtiön tulisi karsia omistajapohjaa hallitusohjelman mukaisesti. Kuntayhtiö ei ole lietteenkuljetukseen liittyvässä yhteydenotossaan esittänyt tai kertonut mitään mahdollisia vaikutuksia tästä seuraa. Pahimmillaan tämä voisi johtaa siihen, että Karkkila jäisi tämänhetkisten palveluiden ulkopuolelle. Mitään kaavailua tai karsintaa ei vielä ole esitetty.

Myös yrittäjät ovat ottaneet yhteyttä asian tiimoilta. Yrittäjät ovat yhteydenottonsa mukaan valmistelemassa asiaan liittyvää kannanottoa.

Myös Aluehallintoviraston pelastusosastolta on pyydetty näkemystä lietteenkuljetuksen varautumiselle aiheuttamista haasteista.

Jätelain 37§:n mukaan jätehuoltoviranomaisen on seurattava ja valvottava lietteitä koskevaa kunnallista jätteenkuljetusta koskevan päätöksen täytäntöönpanoa ja sen edellytysten täyttymistä sekä tarvittaessa käsiteltävä jätteenkuljetusta koskeva asia uudelleen. Uudelleenkäsittely tarvetta tai vaatimusta ei lainsäädäntöön ole kirjattu tarkemmin.

Kuljetusjärjestelmän muutoksen myötä on mahdollista, että paikallisia palveluita ei poikkeustilanteissa ole saatavana, jos lietteenkuljetus toimitetaan jatkossa Karkkilassa poltettavan jätteen keräilyn tapaan ison kansallisen toimijan toimesta. Tällä voi olla vaikutuksia sekä varautumisen että huoltovarmuuden suhteen, jos kaupungilla ei esim. jätevesiverkoston tukkeutumistilanteissa ole käytössään oikeanlaista palvelua ja kalustoa.

Tässä vaiheessa voisi olla myös perusteltua seurata mitä vaikutuksia hallitusohjelmaan kirjatulla 10 % in-house säädöksellä on palvelujen jatkuvuuteen Rosk'n Roll Oy:n reuna-alueella sijaitsevalle Karkkilan kaupungille. Myös lietteiden käsittelymäärän kasvamisen mahdollisesti jätevedenpuhdistamolle aiheuttama typenpoistovaatimus on kustannuksiltaan niin merkittävä, että asiaa on syytä linjata tarkasti ennen toiminnan muutoksia.

Ehdotus: Kaupunkikehitysjohtaja Rantanen Marja
Asia päätetään kokouksessa tehtävän päätösehdotuksen mukaisesti

Käsittely: Lautakunta kävi asiasta keskustelua. Keskusteluna jälkeen Pertti Toikka teki Hannu Riikosen ja Risto Sintosen kannattaman seuraavan ehdotuksen:
Asia palautetaan takaisin valmisteluun kokouksessa annetuilla evästeillä.

Puheenjohtaja tiedusteli voidaanko ehdotus hyväksyä. Lautakunta hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Päätös: Asia palautetaan takaisin valmisteluun kokouksessa annetuilla evästeillä.

Tekninen lautakunta 13.02.2025 § 9
245/14.05.02.03/2024

Esittelijä: Kaupunkikehitysjohtaja Rantanen Marja
Valmistelija: Kaupunkikehitysjohtaja Marja Rantanen

Hallitusohjelman In-House säädös (Työryhmämietintö hallituksen esitykseksi hankintalain, erityisalojen hankintalain sekä rikosrekisterilain 6 b §: n muuttamiseksi) on ollut lausunnolla ja säädöksen lausuntoaika päättyy 11.3. Säädöksellä on merkittävät vaikutukset myös jätehuoltoon. Rosk'n rolli Oy:n toimitusjohtaja Vesa Heikkonen on myös lehtikirjoittelussaan todennut säädösmuutoksen vaikutuksista, jotka voivat tuoda kunnallisen jätehuoltojärjestelmän muuttuessa huomattavia lisäkustannuksia asukkaiden jätehuoltoon.

Toisaalla jäteyhtiö on uutisoinut myös talvihaasteista, joiden mukaan yhtiö on joutunut mm. jättämään pienempien teiden varsilla olevia astioita tyhjentämättä keliolosuhteista johtuen. Yhtiön mukaan iso ja painava

jäteauto ei aina pääse kääntymään mm. liukkailla ja hoitamattomilla tieosuuksilla (Karkkilalainen 30.1.2025).

On selvää, että iso ja tehokas urakointi edellyttää myös keskitettyä ajojärjestelyä. Samalla kuitenkin haasteet, joita syntyy, kun toiminta on keskitetty isolle toimijalle, eikä tyhjennysajoja enää edes poikkeustilanteissa voida hoitaa paikallisten toimijoiden puuttuessa osissa, paikallisesti osissa ja paikalliset olosuhteet huomioiden.

Ennen nyt tehtävää lietteenkuljetusjärjestelyä olisikin perusteltua huomioida ja kartoittaa haasteet, joita syntyy ja kun palvelu keskitetään ja hoidetaan isolla kalustolla kustannustehokkaasti ajoneuvot kuormaten (paino). Olisi perusteltua myös kartoittaa sitä, mitä tapahtuu, jos ja kun In-House säädös muuttaa omistajapohjaa niin, että yhtiö ei voi enää palvelua järjestää, eikä kunnalla enää ole paikallisia toimijoita, jotka voivat tarjota palvelua niin, että se säilyy tai pysyy toimivana ja asiakaslähtöisenä sekä asukkaille kohtuullisena.

Karkkilan kaupunki pitää keskitettyä palvelua hyvänä, mutta esittää, että sopimusta laadittaessa tulisi myös tulevaisuuden haasteet, muuttunut turvallisuustilanne sekä pienen, alueen reunalla sijaitsevan kaupungin palvelun jatkuvuus huomioida.

Ehdotus:

Kaupunkikehitysjohtaja Rantanen Marja

Tekninen lautakunta päättää, että

1. Kilpailutuksessa tulee huomioida paikallisuus ja se, että alueen huoltovarmuuden kannalta merkittävät palvelut, kuten loka-auto on saatavissa myös jatkossa ja myös nyt kilpailutettavan palvelujakson jälkeen.

2. Ennen järjestelmän muuttamisesta kunta ja jäteyhtiö sopivat siitä, millä tavoin Karkkilan kaupungin palveluntarjonta turvataan mahdollisen In-House säädösten voimaantulon jälkeen.

3. Sopimuksessa huomioidaan yhteiskunnallinen turvallisuustilanne sekä Aluehallintoviranomaisen ohjeistus, jonka mukaan palvelutuottajan ja tilaajan tulee varmistaa palvelutuottajan kyky tuottaa palveluja yhteiskunnan eri tilanteissa eli myös häiriötilanteissa ja jopa poikkeusoloissa. Kokonaisuus tulee sopimusta laadittaessa olla sovittu ja kunnossa tilaajan – palvelutuottajan välillä toiminnan sekä ennen kaikkea jatkuvuuden varmistamiseksi.

Päätös:

Hyväksyttiin.

Täytäntöönpano: